

– зменшення бар'єрного супротиву в інноваційному процесі» [3, с. 61].

Отже, економічний аналіз як наука в практичній діяльності на підприємстві, в умовах конкуренції та нестабільності, потребує деяких змін:

усвідомлення місця та ролі аналізу в системі оперативного, поточного та стратегічного управління керівниками, менеджером та економістом, розширення аналітичних завдань, вибору методичного інструментарію, основуючись на закордонний досвід і впроваджуючи його у вітчизняну економічну систему наших підприємств.

Список використаної літератури:

1. *Івахненко В.М.* Теорія економічного аналізу. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. — 352 с.

2. *Ілляшенко С.М.* Маркетинг. Менеджмент. Іновації: монографія. — С.: ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2010. — 621 с.

3. *Єсіна В.О.* До питання вирішення проблем розвитку національної економіки.

Матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. Сучасні кризові явища в економіці і проблеми облікового, контрольного і аналітичного забезпечення управління підприємством. (27 червня 2013р.). — Луцьк: РВВ Луцького національного економічного університету, 2013. — 184 с.

УДК 657.22.334

Ірина Парасій-Вергуненко,
д.е.н., професор кафедри обліку в кредитних і
бюджетних установах та економічного аналізу,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ПРОБЛЕМИ АНАЛІТИЧНОЇ ОЦІНКИ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства та ефективне управління ними є однією з найважливіших передумов успішної та стабільної діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. Незважаючи на наявність численних наукових публікацій і

великої кількості методичних рекомендацій з фінансового аналізу діяльності підприємств, підготовлених різними інституціями, слід констатувати, що більшість з них орієнтовані на статичний підхід до оцінювання ліквідності та платоспроможності. Водночас, динамічному підходу до їх аналізу не приділено достатньої уваги, що і визначає актуальність цього напрямку досліджень.

Дослідження більше 20 чинних методичних рекомендацій, розроблених різними вітчизняними організаціями (Фондом Держмайна України, Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій, Міністерством економіки України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Державною Комісією з цінних паперів та фондового ринку, Мінфіном України, Аудиторською палатою України, Податковою адміністрацією України, Національним банком України, та іншими інституціями), дає підстави стверджувати, що більшість методичних підходів до аналізу ліквідності співпадають, проте всі вони розраховані на зовнішніх аналітиків, що оцінюють ліквідність лише за даними фінансової звітності.

На наш погляд, розбіжності мають місце лише в трактуванні сутності даних категорій і назвах показників, що не є принциповим для діагностики ліквідності. Управлінський аспект проблеми управління платоспроможністю підприємств передбачає глибший аналіз ліквідності на основі внутрішньої інформації бухгалтерського обліку, на основі контролю грошових потоків за термінами їх надходження та витрачання, що передбачає використання динамічного підходу для оцінки ліквідності не тільки як «запасу» ліквідних активів, а й як їх «поток».

Ліквідність як «запас» являє собою статичну ліквідність підприємства на певний момент часу та оцінюється за допомогою коефіцієнтів покриття — показників ліквідності балансу. Ліквідність як «потік» характеризується з позиції динаміки, що передбачає оцінку здатності підприємства протягом певного періоду поліпшувати недостатній рівень ліквідності або не допускати погіршення досягнутого, об'єктивно необхідного рівня ліквідності (зберігати його) за рахунок ефективного управління оборотністю активів і пасивів, залучення додаткових коштів.

Традиційні показники ліквідності, які використовуються в існуючих методиках, доцільно використовувати при проведенні зовнішнього аналізу. Логіка побудови даних показників (коефіцієнтів абсолютної, проміжної та загальної ліквідності) передбачає оцінку достатності запасу оборотних активів різного ступені ліквідності, які можуть бути використані для виконання поточних

зобов'язань, тобто характеризують повноту покриття поточної заборгованості різними за ступенем ліквідності активами.

Збалансованість активів і пасивів підприємства за термінами фактично характеризує платоспроможність підприємства, тобто його здатність виконати свої зобов'язання наявним запасом ліквідних активів. Ліквідність балансу відображає покриття пасивів його активами, строк перетворення яких у гроші відповідає строку погашення зобов'язань. Для визначення ліквідності балансу необхідно зіставити підсумки певних груп активів (згрупованих за рівнем ліквідності, тобто швидкістю перетворення в гроші) і пасивів (згрупованих за рівнем терміновості їх оплати). Проте, основним недоліком такого підходу є неможливість точно оцінити за даними традиційного статичного балансу терміни погашення окремих видів зобов'язань і терміни перетворення окремих видів активів у грошові кошти, що є важливішою умовою ефективного управління платоспроможністю підприємства.

Вважаємо, що внутрішній аналіз платоспроможності та ліквідності як «поточку» для управлінських цілей необхідно проводити на основі порівняльного аналізу оборотності окремих видів активів і пасивів. Врахування термінів оборотності окремих видів активів дає змогу спланувати та спрогнозувати необхідний рівень «запасу» окремих видів за ступенем ліквідності оборотних коштів, враховуючи оборотність пасивів (поточних зобов'язань).

До проблемних питань аналізу показників ліквідності та платоспроможності можна віднести обмеження інформаційної бази аналізу лише балансом, на основі якого може бути отримана досить умовна статична оцінка ліквідності з позиції «запасу ліквідних активів» лише на певну дату. Для більш точної оцінки рівня ліквідності підприємства розрахунок коефіцієнтів оборотності пропонуємо здійснювати на основі внутрішніх даних оборотно-сальдових відомостей за окремими видами запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів.

Слід зазначити, що при оцінюванні рівня ліквідності та платоспроможності суб'єктів господарювання найпроблемнішим є питання обґрунтування нормативних значень коефіцієнтів ліквідності, які нині в чинних методичних рекомендаціях не диференційовані в розрізі галузей і не враховують ділову активність підприємства (швидкість оборотності їх активів і пасивів). Пропонуємо при визначенні критеріальних (нормативних) значень окремих показників ліквідності підприємства враховувати співвідношення швидкості обертання відповідних груп активів і поточних зобов'язань.